

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan Hoef en Haag, gemeente Vianen

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

24 januari 2014 / rapportnummer 2853-19

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER) en de aanvulling daarop

De gemeente Vianen heeft voor de locatie Hoef en Haag een bestemmingsplan opgesteld voor de realisatie van 1.500 woningen. De totale woningbouwopgave betreft 1.800 woningen met voorzieningen. Ter ondersteuning van de besluitvorming over het bestemmingsplan met de woningbouwopgave van 1.500 woningen is een m.e.r.-procedure doorlopen. De gemeenteraad van Vianen is bevoegd gezag in deze procedure.

Tijdens de toetsing heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')¹ aangegeven² dat naar haar mening het MER op een aantal punten³ nog niet voldoet en dat de wettelijke verplicht gestelde samenvatting ontbreekt. De gemeente heeft de Commissie daarop verzocht de toetsing op te schorten en heeft een aanvulling⁴ opgesteld. Daarin is een samenvatting opgenomen. Uit de aanvullende informatie blijkt:

- dat het flexibele watersysteem alleen beter scoort op de aspecten waterberging en waterkwaliteit en dat per fase de keuze voor het watersysteem kan worden gemaakt;
- de verhouding tussen de mogelijke stikstoftoename als gevolg van het voornemen en de afname als gevolg van het staken van het agrarische gebruik zodanig is, dat significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten;
- dat met geluidschermen van 18-20 m hoogte met een lengte van 3.600 m alle woningen kunnen voldoen aan de voorkeursgrenswaarde van 48 dB voor wegverkeerlawaai; de initiatiefnemer trekt daaruit de conclusie dat deze te kostbaar en niet inpasbaar zijn en kiest voor hogere geluidwaarden voor een aanzienlijk aantal woningen;
- dat in de jaren 2014, 2015 en 2016 aan de grenswaarden voor NO₂ kan worden voldaan.

De Commissie is van oordeel dat met het MER en de aanvulling daarop voldoende milieu-informatie beschikbaar is voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over het bestemmingsplan Hoef en Haag.

Hoogwaterveiligheid

Bij een dijkdoorbraak zal het plangebied snel (1-1,5 dag) en diep (2 meter en meer) overstromen.⁵ De Commissie constateert dat in MER en aanvulling summier aandacht wordt besteed aan hoogwaterveiligheid. Omdat de dijken ter plaatse aan de huidige normen voldoen, is dit geen essentieel punt. Wel merkt de Commissie op dat de effectbeoordeling voor hoogwaterveiligheid naar oordeel van de Commissie niet neutraal maar negatief uitvalt.

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens vindt u in bijlage 1 bij dit advies of op www.Commissiemer.nl. Het betrekken van zienswijzen maakt geen onderdeel uit van de adviesaanvraag van de gemeente Vianen.

² Voorlopig advies, nummer 2853-13.

³ Het gaat hierbij om de onderwerpen: waterhuishouding, berekening van de stikstofemissie en -depositie op Natura 2000-gebieden, geluid en luchtkwaliteit.

⁴ Aanvulling milieueffectrapport Hoef en Haag, 20 december 2013. De Commissie adviseert om het MER en de aanvulling openbaar te maken en ter inzage te leggen, bijvoorbeeld samen met het definitieve bestemmingsplan.

⁵ Dat betekent dat ingeval van dijkdoorbraak bij de voorgenomen ophoging niet alle eerste verdiepingen van woningen hoogwaterveilig zullen zijn.

De Commissie constateert dat:

- het risico op slachtoffers bij een overstroming in de toekomst toeneemt, omdat in een op dit moment leeg gebied straks mensen wonen;
- de aanname dat er binnen 2 dagen een volledige evacuatie kan worden behaald (MER bijlagerapport Meerlaagse waterveiligheid en pagina 11 uit de aanvulling MER), niet realistisch is, waardoor risico's op slachtoffers mogelijk worden onderschat;
- het bestemmingsplan woningen mogelijk maakt zonder veilige verdieping (1ste of 2de verdieping) waar men naartoe kan vluchten en geen eisen stelt aan de vluchtwegen op die verdieping. Met andere woorden, de aanbevelingen uit het rapport 'Meerlaagse waterveiligheid' (pagina 9-10) zijn niet verwerkt in het bestemmingsplan.

De Commissie adviseert bij de vaststelling van het bestemmingsplan aan te geven op welke wijze hoogwaterveiligheid bij de ruimtelijke inrichting verder geconcretiseerd zal worden en welke maatregelen daadwerkelijk getroffen worden.

Het Deltaprogramma (Deltabeslissing waterveiligheid) zal in de nabije toekomst leiden tot andere eisen aan plannen en projecten, met name op het gebied van meerlaagsveiligheidsoplossingen. Het meewegen van zowel het slachtofferrisico als de economische schade bij een overstroming behoort daartoe. De locatie Hoef en Haag heeft als proeftuin meegedraaid voor het Deltaprogramma.

In het MER en de aanvulling worden echter geen meerlaagsinrichtingsmaatregelen, zoals compartimentering, aanleg van kades en het overstromingsvrij aanleggen van kritische functies, beschreven. Niet is ingegaan op de economische schade bij een mogelijke overstroming. In het Deltaprogramma wordt uitgegaan van een situatie waarbij in de praktijk 75% van de mensen tijdig uit het gebied geëvacueerd kan worden. Het MER en de aanvulling gaan uit van een volledige evacuatie en onderschatten daardoor mogelijk het risico op slachtoffers en economische schade. Ook wordt in het rapport Meerlaagse waterveiligheid op pagina 7 opgemerkt dat de A27 niet als betrouwbare evacuatieroute gezien kan worden bij een calamiteit, waar de aanvulling wel van de A27 als evacuatieroute uitgaat.

De nog te nemen Deltabeslissing waterveiligheid zal dus mogelijk conflicteren met de nu gekozen uitgangspunten van het voornemen. Dit kan risico's voor de verdere ontwikkeling van de locatie Hoef en Haag met zich meebrengen.

De Commissie adviseert om te bepalen wat de Deltabeslissing waterveiligheid kan betekenen voor de locatie Hoef en Haag en daarbij in overleg te treden met het Waterschap, de Veiligheidsregio en andere betrokkenen in het gebied.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe en in hoofdstuk 3 geeft ze verdere aandachtspunten voor de besluitvorming en het vervolgtraject op het gebied van locatiekeuze, duurzaamheid, luchtkwaliteit en geur.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Watersysteem

Hoef en Haag is een laaggelegen en van nature nat gebied met klei- en veenbodems en bij hoogwater op de Lek ook veel kwel. De Commissie constateert dat de combinatie van water en bodem, met andere woorden de (grond)waterhuishouding, een van de belangrijkste faalfactoren is voor het gebied. De beoogde gefaseerde inrichting van het watersysteem in combinatie met ophoging moet deze locatie geschikt maken voor bebouwing en moet er ook toe leiden dat het watersysteem diverse functies kan vervullen (zoals voor ecologie).

MER

Het MER toont niet aan dat bovengenoemde doelen zullen worden gehaald. Het achtergronddocument Watervisie beschrijft bouwstenen voor het watersysteem, onder meer in de vorm van twee varianten (traditioneel en flexibel). De effecten van deze varianten zijn niet terug te vinden in het MER. Het bodemprofiel, de wateropgave en de daaraan gekoppelde grondwatermodellering zijn in het MER op hoofdlijnen bekeken. Nader gedetailleerd onderzoek aan mogelijke varianten van het watersysteem zal volgens het MER plaatsvinden in de vervolgfase (MER pagina 63). Waarop de beoordeling van het aspect water in hoofdstuk 7 is gebaseerd blijft daardoor onduidelijk. Ook de Watertoets is nog niet definitief uitgevoerd (het uitvoeren van de water gerelateerde maatregelen wordt in tabel 4.1 (MER pagina 30) als 'mitigerende maatregel' aangeduid).

De Commissie adviseerde⁶ in een aanvulling op het MER voorafgaande aan de besluitvorming per watersysteem inzichtelijk te maken:

- wat de haalbare en de benodigde diepte van de watergangen is,
- hoeveel er opgehoogd kan en moet worden uit oogpunt van waterveiligheid en de effecten van optredende zettingen,
- de dikte en effectiviteit van de afdekkende laag in de rivierarm,
- of de watergangen afdoende functioneren gelet op het opbarstingsgevaar door kwel,
- wat het effect van de diepte van de watergangen en het doorgraven van veenpakketten op waterkwaliteit en ecologie kan zijn.

Ook adviseerde zij daarbij in te gaan op de beoogde fasering van de aanleg van de woonwijk en de (on)mogelijkheden om het watersysteem daarop aan te laten sluiten.

Aanvulling op het MER

Voor het watersysteem zijn zaken uit de onderliggende rapporten samengevoegd tot een samenhangend geheel. De aanvulling maakt duidelijk dat het watersysteem en de ophoging gebaseerd worden op de ontwateringseisen en op –niet nader geëxpliciteerde– stedenbouwkundige overwegingen. Zowel het traditionele als het flexibele watersysteem zijn gebaseerd op de ontwateringseisen en voldoen daar ook aan.

⁶ In het voorlopig advies wordt dieper ingegaan op de punten waarop de Commissie lacunes en onzekerheden constateert in het MER (nummer 2853-13).

De aanvulling laat zien dat bij een flexibel watersysteem meer opgehoogd moet worden en dat deze variant milieuvordelen heeft op het gebied van waterberging en waterkwaliteit.

De aanvulling geeft ook aan dat het meest bepalende onderdeel van het watersysteem (de 'rivierarm') al in fase 1 vrijwel geheel wordt gerealiseerd. Daarna kan in elke fase de keuze voor het type watersysteem (flexibel of traditioneel) nog worden gemaakt. De Commissie constateert dat er een grote bandbreedte is in de uitgangspunten en daardoor in de effectbeoordeling. Tevens blijkt uit de aanvulling dat het voornemen leidt tot risico's met betrekking tot de waterkwaliteit en de benodigde ophoging. Omdat is aangetoond dat beide varianten kunnen voldoen aan de ontwateringseisen, de definitieve keuze voor het watersysteem later kan worden gemaakt en er op dat moment nog voldoende maatregelen beschikbaar zijn waarmee deze risico's beheerst kunnen worden acht de Commissie de beschikbare informatie in MER en aanvulling afdoende.

De risico's en mogelijke maatregelen worden hieronder nader toegelicht.

Waterkwaliteit

De aanvulling geeft een kwalitatieve beschrijving van de gevolgen voor de waterkwaliteit in relatie tot het te kiezen systeem. Uit deze beschrijving komt naar voren dat de kans op een goede waterkwaliteit het grootst is bij het flexibele watersysteem, omdat dat systeem meer ruimte biedt voor toestromend (schoon) kwelwater. De Commissie onderschrijft deze conclusie. Wel wijst zij op een aantal risico's voor de waterkwaliteit:

- De aanvulling gaat er van uit, dat de aanwezigheid van een 'spronglaag' in het te maken diepe water een permanente situatie is. Als gevolg hiervan zouden nutriënten aan het systeem worden onttrokken. Dat hoeft echter niet zo te zijn. In het winterhalfjaar, wanneer de temperatuurverschillen tussen waterlagen wegvallen, kunnen nutriënten door menging onder invloed van wind opnieuw in het systeem terecht komen. Dit heeft negatieve effecten op de waterkwaliteit.
- Ongeacht de keuze voor het watersysteem kan de diepe 'rivierarm' als slibvang gaan fungeren waardoor na verloop van tijd de instroom van kwelwater kan afnemen.
- Bij het graven van de 'rivierarm' worden voedselrijke klei- en veenlagen doorsneden.

De Commissie is van mening dat deze risico's worden onderschat in het MER, maar dat deze risico's beheersbaar zijn in de uitvoering. Voorwaarde is wel dat de in het plan opgenomen natuurlijke oevers zodanig worden uitgevoerd dat zij ook een rol kunnen vervullen bij het handhaven van een goede waterkwaliteit. Daarnaast geeft de Commissie in overweging om helofytenfilters aan te leggen om de waterkwaliteit in het gebied te waarborgen in het geval de spronglaag niet permanent blijkt te zijn.

Onzekerheden bodemopbouw

De Commissie merkt op dat bij het bepalen van de ophoging en ontwatering in het MER en de aanvulling geen rekening is gehouden met de natuurlijke bodemopbouw en de variatie daarin, terwijl dit belangrijke factoren zijn voor zowel de zetting door ophoging als voor het risico op opbarsting⁷. De onzekerheden in de benodigde hoeveelheid materiaal als gevolg van onzekerheden in de samendrukbaarheid van het veen worden niet verder uitgewerkt.

⁷ Afhankelijk van de hoogte van de waterbodem ten opzichte van de natuurlijke slecht doorlatende afdeklaag.

Ook wordt niet ingegaan op de mogelijke herkomst en kwaliteit van het ophoogmateriaal en de milieueffecten van de aanvoer en het gebruik ervan. Dit is niet essentieel voor de besluitvorming, omdat de keuze voor het watersysteem en dus de mate van ophoging nu niet wordt vastgelegd.

- De Commissie adviseert om de genoemde onzekerheden en de mogelijkheid dat grotere ophogingen nodig zijn dan voorzien te betrekken bij de besluitvorming.

2.2 Effecten op Natura 2000-gebieden

MER

In de bij het MER gevoegde voortoets zijn de effecten op Natura 2000-gebieden door het plan bekeken. Daarin wordt geconstateerd dat vooral door de toename van verkeersbewegingen veranderingen in stikstofemissie en de daarbij horende depositie op kwetsbare natuur zullen optreden. Op 6–8 km van het plangebied liggen de Natura 2000-gebieden Lingegebied en Diefdijk Zuid en Zouweboezem. In deze gebieden wordt in de huidige situatie reeds de kritische depositiewaarden voor stikstof overschreden.

De in het MER en de Voortoets uitgevoerde berekeningen geven inzicht in de toename van verkeer op de A2 en de A27 als gevolg van het plan. Daarbij zijn de mogelijke effecten van verkeer in en naar de wijk echter niet beschouwd, terwijl een toename van stikstofdepositie vanuit de woonlocatie zelf niet uit te sluiten lijkt. Mogelijk dat deze toename teniet wordt gedaan door het omzetten van de agrarische gronden en activiteiten naar wonen, maar ook deze effecten zijn niet in de voortoets beschouwd. De Commissie is van oordeel dat onvoldoende aannemelijk is gemaakt dat er geen toename ontstaat van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden door de activiteiten uit het plan.

De Commissie adviseerde in een aanvulling op het MER:

- de analyse van stikstofemissie en –depositie aan te vullen met een analyse (of indien nodig berekeningen) van de stikstofemissie en –depositie door de toename van verkeer in en naar de wijk;
- te bezien wat het effect is van het onttrekken van agrarische gronden op de stikstofemissie en –depositie van het plan als geheel;
- op grond van deze aanvullende inzichten aan te geven of significant negatieve gevolgen zijn uit te sluiten;
- indien significant negatieve gevolgen niet zijn uit te sluiten alsnog een Passende beoordeling op te stellen waarin met effectieve en realistische maatregelen aantasting van natuurlijke kenmerken kan worden uitgesloten.

Aanvulling op het MER

De aanvulling geeft inzicht in de toe- en afname van stikstofemissie en depositie op het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ‘Lingegebied en Diefdijk Zuid’ door enerzijds cv-installaties en verkeer in de nieuwe woonwijk en anderzijds de stoppende agrarische bedrijven. In de aanvulling wordt geconcludeerd dat significant negatieve gevolgen, op het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid en op verder weg gelegen Natura 2000-gebieden, zijn uit te sluiten. Daarbij is uitgegaan van de worst-case benadering, te weten volledige realisatie van het plan in 2014 met voor dat jaar geldende emissiecijfers.

De Commissie vindt de berekende afname van stikstofdepositie door stoppende bedrijven navolgbaar en plausibel. Zij constateert echter dat bij de berekeningen de verandering van verkeer op de omliggende wegen niet is meegenomen. Met andere woorden, er zijn geen gecumuleerde depositieberekeningen van het stikstofeffect van verkeer en cv-installaties in het plangebied en toenemend verkeer buiten het plangebied uitgevoerd.

Op grond van de informatie in het MER (inzicht in de toename van verkeer op de A2 en de A27 als gevolg van het plan) samen met de aanvulling (inzicht in de toename van verkeer en de effecten van cv-installaties in het plangebied) kan de Commissie zich vinden in de bovenvermelde conclusie dat significant negatieve gevolgen op nabijgelegen Natura 2000-gebieden zijn uit te sluiten. De verhouding tussen de (cumulatieve) toename en de berekende afname als gevolg van het staken van agrarische grondgebruik is namelijk zodanig, dat een toename van stikstofdepositie tengevolge van het bestemmingsplan niet realistisch is.⁸ Daarmee kunnen significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden worden uitgesloten en is voldoende informatie voor de besluitvorming beschikbaar.

2.3 Geluid

MER

Het MER laat zien dat de geluidsoverlast van de A27 een aanzienlijk probleem vormt bij de aanleg van de nieuwe woonwijk Hoef en Haag. De gemeente heeft in haar geluidbeleid vastgelegd dat 15% van de woningen in een gebied mogen liggen waar de gevelbelasting boven de voorkeursgrenswaarde ligt. Hogere waarden zijn toegestaan indien bron- of effectmaatregelen niet doelmatig zijn.

De Wet geluidhinder (Wgh) legt het bevoegd gezag nadrukkelijk een onderzoeksplicht op. Het bevoegd gezag moet de maatregelen onderzoeken die kunnen helpen om aan de voorkeursgrenswaarde te voldoen (art. 77, 1e lid onder b Wgh). Ook moet worden gemotiveerd waarom niet kan worden voldaan aan de voorkeursgrenswaarde of dat de benodigde maatregelen niet doelmatig zijn. In het MER is niet onderzocht welke maatregelen nodig zijn om alle woningen aan de voorkeursgrenswaarde te laten voldoen.

Het MER geeft de effecten weer van een scherm langs de A27 van 3, 4 en 5 meter hoog (pagina 109). Duidelijk is dat hoe hoger het scherm is, hoe kleiner het aantal geluidgehinderden. Op dezelfde pagina is aangegeven dat om te kunnen voldoen aan het gemeentelijke beleid (maximaal 15% woningen een hogere grenswaarde van 53 dB) uitgegaan kan worden van een scherm van 3 meter, een zone met dove gevels en een deel van de woningen met een hogere waarde. Er is niet onderbouwd waarom een hoger scherm niet doelmatig is of anderszins op bezwaren stuit.

⁸ De afname van stikstofdepositie is ongeveer 6 keer groter dan de toename als gevolg van intern verkeer en cv-installaties in het gebied, terwijl het stikstofeffect van de toename van verkeer buiten het plangebied nooit groter zal zijn dan het stikstofeffect als gevolg van intern verkeer en cv-installaties.

De Commissie adviseerde in de aanvulling op het MER voorafgaande aan de besluitvorming te onderbouwen of en met welke maatregelen het mogelijk en doelmatig is om alle nieuw te bouwen woningen aan de voorkeursgrenswaarde van 48 dB te laten voldoen.

Aanvulling op het MER

Bronmaatregelen of een overkapping van de A27 (die overigens alleen in het MER bij de Structuurvisie wordt genoemd als maatregel) worden als niet mogelijk of doelmatig beschouwd, hoewel de effectiviteit ervan niet in de aanvulling wordt aangegeven. Hoewel deze maatregelen mogelijk effectief zouden kunnen zijn, realiseert de Commissie zich dat de gemeente geen eigen sturingsmogelijkheden heeft voor bronmaatregelen aan de snelweg zoals snelheidsverlaging, dubbellaags ZOAB of het realiseren van een overkapping.

De aanvulling maakt inzichtelijk dat door het plaatsen van een geluidscherm over een lengte van 3.600 m van 18–20 meter hoogte ten opzichte van het straatniveau in de nieuwe wijk kan worden voldaan aan de voorkeursgrenswaarde van 48 dB. De initiatiefnemer concludeert hieruit dat deze hoge schermen niet inpasbaar en doelmatig zijn vanwege de hoge kosten en kiest voor hogere geluidwaarden voor (maximaal) 15% van de woningen.

De Commissie is van oordeel dat met het MER en de aanvulling voor dit onderwerp voldoende informatie voor de besluitvorming beschikbaar is.

2.4 Luchtkwaliteit

MER

Bij de effectbeschrijving en -beoordeling van luchtkwaliteit is gekeken naar NO₂ en PM₁₀. Ten aanzien van de NO₂ emissie is aangegeven dat deze in 2014 en 2024 onder de norm blijven. Voor 2014 bedraagt de hoogst berekende waarde 39,8 µg/m³ (de grenswaarde is 40 µg/m³). In 2024 worden beduidend lagere waarden berekend. De Commissie merkt op dat het MER niet duidelijk maakt of in de tussenliggende jaren 2015 en 2016 ook aan de norm voldaan kan worden. Gezien de hoge waarde in 2014 kan bij tegenvallende effectiviteit van maatregelen (auto's worden minder schoner dan verwacht) of bij snellere ontwikkeling dan ingeschat (meer auto's dan inschat) een grenswaardenoverschrijding optreden. De Commissie adviseerde in de aanvulling op het MER voorafgaande aan de besluitvorming te onderbouwen of ook in de jaren na 2014 aan de norm voor NO₂ voldaan kan worden.

Aanvulling op het MER

De aanvulling maakt aannemelijk dat voor de jaren 2014, 2015 en 2016 aan de normen voor NO₂ voldaan kan worden. Daarmee is op dit onderwerp voldoende informatie voor de besluitvorming beschikbaar.

2.5 Samenvatting

MER

In het MER ontbreekt de wettelijk verplichte samenvatting. De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en is daarom van essentieel belang voor het MER. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

De Commissie adviseerde een samenvatting op te stellen voor besluitvormers en belanghebbers met daarin opgenomen:

- nut en noodzaak van het voornemen;
- locatiekeuze;
- alternatieven en mogelijke fasering;
- een overzicht van enerzijds doelbereik en anderzijds de belangrijkste effecten van het plan, de onzekerheden en de leemten in kennis die daarbij aan de orde zijn;
- een overzicht van de consequenties van het MER voor de besluitvorming.

Aanvulling op het MER

De aanvulling bevat een samenvatting van het MER en de aanvulling. Daarmee is op dit onderwerp voldoende informatie voor de besluitvorming beschikbaar.

3. Aanbevelingen voor de (vervolg)besluitvorming

De Commissie hoopt met onderstaande aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen.

3.1 Voornemen: nut en noodzaak, locatiekeuze en fasering

Het MER geeft een overzicht van de besluitvorming en de gevolgde onderzoeksmethodiek en gaat daarbij in op de "ladder van duurzame verstedelijking" en de effecten van de recessie op de woningbouw. Daarbij wordt ook aangegeven dat de omvang van de provinciale bouwopgave uit 2007 in 2011 en 2013 herijkt is. Voor Vianen is in het Regiodocument BRU (2011) een opgave van 1.800 woningen opgenomen, waarvan 1.500 woningen in de periode tot 2028. Het nu vast te stellen bestemmingsplan kent een looptijd van 10 jaar, tot 2024 en maakt het bouwen van 1.500 woningen mogelijk. Een gedeelte van de woningen zal dus na deze planperiode gerealiseerd worden. Gesteld wordt in het MER dat er 'wijk voor wijk' kan worden gebouwd, reagerend op de vraag uit de markt. De Commissie vraagt zich af welk gedeelte van de bouwopgave binnen en buiten de planperiode gerealiseerd zal worden en of de locatie Hoef en Haag in de toekomst voldoet aan de dan geldende vraag naar woningen (type woningen, veranderende demografie). Tevens verdient in dit verband het draagvlak van de geplande voorzieningen in de wijk aandacht.

- De Commissie adviseert bij de vaststelling van het bestemmingsplan aan te geven:
 - wat de te verwachten bouwproductie is per periode van bijvoorbeeld 4 jaar;
 - welk gedeelte van de beoogde 1.500 woningen binnen de bestemmingsplan-termijn kan worden gerealiseerd en welk gedeelte daarna;
 - hoe de fasering van de wijk hierop kan worden afgestemd.

3.2 Duurzaamheid / duurzaam bouwen

Het MER bij het bestemmingsplan Hoef en Haag richt zich vooral op effecten in het plangebied. De relatie van de woonwijk met de omgeving is slechts beperkt beschouwd. Zo is geen aandacht besteed aan de relatie met de agrarische driehoek, de recreatieplas, de Lek en de noordelijke uiterwaarden. De Commissie acht het niet ondenkbaar dat kansen op het gebied van ruimtelijke kwaliteit, klimaat en duurzaamheid onbenut blijven.

In het MER worden op duurzaamheid gerichte maatregelen besproken, zoals een waterkrachtcentrale, windenergie en warmte-koude opslag (MER pagina 113-116). Het MER geeft niet aan hoe deze maatregelen vorm zouden kunnen krijgen in Hoef en Haag. Ook wordt een zogenaamde GPR-score van 7 vastgelegd (MER pagina 125) zonder dat duidelijk is op basis van welke maatregelen die score wordt bereikt.

De Commissie constateert dat de woningbouwontwikkeling Hoef en Haag verschillende mogelijkheden biedt om vorm te geven aan duurzaam bouwen. Het MER en de bijlagen daarbij geven daartoe ook meerdere handvatten.

De Commissie merkt op dat deze in het bestemmingsplan en de toelichting daarop niet of nauwelijks aan de orde komen. De Commissie merkt ook op dat het type en de hoeveelheid materialen die voor de bouw van de woningen gebruikt worden en hoe men met kabels en leidingen om zou kunnen gaan deel uitmaken van een duurzame inrichting van het gebied.

- De Commissie adviseert bij de vaststelling van het bestemmingsplan aan te geven welke duurzame maatregelen daadwerkelijk ingezet zullen worden en welke (positieve) effecten dit zal hebben (bijvoorbeeld op de CO₂-uitstoot).

3.3 Luchtkwaliteit

Bij de effectbeschrijving en -beoordeling van luchtkwaliteit is gekeken naar NO₂ en PM₁₀. Anders dan in het MER wordt in het luchtkwaliteitonderzoek Hoef en Haag ook PM_{2,5} benoemd. Terecht is aangegeven dat aan normen voor PM_{2,5} nog niet hoeft te worden getoetst. Aangenomen wordt dat, gelet op de relatie tussen de concentraties PM₁₀ en PM_{2,5} en uitgaande van de huidige kennis over de emissies en concentraties PM_{2,5} en PM₁₀, als voldaan wordt aan de grenswaarden voor PM₁₀ ook aan de grenswaarden voor PM_{2,5} zal worden voldaan. Gezien de emissieconcentraties van PM₁₀ en de normstelling voor PM_{2,5} in 2015 en 2020, acht de Commissie overschrijding van de normen echter niet direct uitgesloten.

- De Commissie adviseert daarom bij de besluitvorming over het bestemmingsplan aan te geven of en indien noodzakelijk met welke maatregelen aan de norm voor PM_{2,5} voldaan kan worden.

Daarnaast is kennis van de effecten van $PM_{2,5}$ ook van belang voor de gevolgen voor de volksgezondheid. Daarbij zijn effecten onder de norm eveneens relevant.

- De Commissie adviseert om bij de besluitvorming over het bestemmingsplan aan te geven hoe in het kader van volksgezondheid rekening gehouden wordt met de concentraties $PM_{2,5}$ vooruitlopend op het verplicht toetsen aan de normen.

3.4 Geur

Aan de randen van de ontwikkeling Hoef en Haag aan de Lekdijk, de Hoevenweg en de Lange Dreef liggen enkele agrarische bedrijven. Het MER geeft de geurcontouren van melkveehouderijen en geeft aan dat binnen deze contouren woningen kunnen worden gebouwd. Om hoeveel geurgevoelige bestemmingen het gaat blijft onduidelijk. Binnen de geurcontour zijn volgens de Wet geurhinder en veehouderij in principe geen geurgevoelige objecten toegestaan. Volgens het MER is woningbouw dan ook alleen mogelijk wanneer de gemeente een hogere geurnorm toestaat of de bedrijfsactiviteiten van de veehouderijbedrijven worden beëindigd. Daarmee is weliswaar inzichtelijk gemaakt met welke maatregel ter plaatse van de nieuw te bouwen woningen een aanvaardbaar woon- en leefklimaat kan worden gerealiseerd, maar niet hoe deze maatregelen gerealiseerd kan worden.

- De Commissie adviseert bij de besluitvorming over het bestemmingsplan aan te geven voor hoeveel geurgevoelige bestemmingen de geurnormering zal gaan gelden en hoe (mede in relatie tot de fasering van de woonwijk) concreet met toekomstige knelpunten zal worden omgegaan.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: college van burgemeester en wethouders gemeente Vianen

Bevoegd gezag: gemeenteraad gemeente Vianen

Besluit: vaststellen van bestemmingsplan Hoef en Haag

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie D11.3 en vanwege passende beoordeling

Activiteit: woningbouwopgave van 1.500 woningen

Procedurele gegevens:

kennisgeving MER: 22 oktober 2013

ter inzage legging MER: 23 oktober t/m 3 december 2013

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 21 oktober 2013

voorlopig toetsingsadvies uitgebracht: 12 december 2013

toetsingsadvies uitgebracht: 24 januari 2014

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. J.J. Bakker

mr. F.D. van Heijningen (voorzitter)

drs. C.C.D.F. van Ree

ir. C.T. Smit (secretaris)

ir. J. Termorshuizen

ir. J.H. de Zeeuw

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Milieueffectrapport Hoef en Haag Gemeente Vianen, Oranjewoud, 8 oktober 2013;
- Bestemmingsplan Hoef en Haag Gemeente Vianen, inclusief bijlagen, Oranjewoud, 8 oktober 2013;
- Exploitatieplan Hoef en Haag, inclusief bijlagen, 7 oktober 2013;
- Memo antwoorden op vragen Commissie, Oranjewoud, 26 november 2013;
- Eerste wateradvies voorontwerp bestemmingsplan Hoef en Haag Vianen, Waterschap rivierenland, 9 september 2013;
- Aanvulling Milieueffectrapport Hoef en Haag gemeente Vianen, Oranjewoud, 20 december 2013;
- 2 kaarten gevoelige habitattypen in Natura 2000 gebied.

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Bestemmingsplan
Hoef en Haag, gemeente Vianen, en de aanvulling daarop

ISBN: 978-90-421-3879-7

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

